

DOSYA/GÖZLEM VE GÖRÜŞLER**GÖÇ YOLDA DÜZÜLSE DE, ARAÇSIZ VE EMEKSİZ OLMUZ**

*SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET EMEKÇİLERİ SENDİKASI
MERKEZ YÖNETİM KURULU*

Özet

Bu yazıda egemen sağlık politikaları, sağlık çalışanlarının istihdam biçimleri ile mesleki ve sendikal örgütlenmeleri tartışılmakta; Sağlık Emekçileri Sendikası'nın 19-20 Nisan iş bırakma eylemine katılımı değerlendirilmektedir.

Abstract

In this article; prevailing health politics, employment of health labourers and their unionization are discussed, also the involvement of Health Labourers Union to the strike on April 19 - 20 is reviewed

Siyasi iktidar kamu mallarına adeta zapt edercesine saldırıyor. Parçalıyor, birleştiriyor, özleştiriyor, özelleştiriyor ve piyasaya aktarıyor. Hiçbir alanda kamusal bir üretime ve istihdama olanak tanımıyor. Hiçbir biçimde emekçilerin ve emeğin dayanışmasına birleşmesine ve güçlenmesine tahammül edemiyor. Kapitalizm öyle vahşi bir canavar ki sürekli büyümek zorunda. Eğer yutacak bir şey bulamazsa dönüp bu kez sahibi olan kapitalisti yutuyor. İşte bu kapitalistlerin temsilcisi iktidar da yok olmamak için her alanda vahşice talan politikası uyguluyor. Dereleri, dağları, nehirleri, ormanları sahiplerinin pençelerine sunuyor. Bunları yaparken çevreyi, doğayı, insanları, başkaca canlıları önemsemiyor. Çünkü kapitalizm böyle işliyor. Ne kazanılmış hak tanıyor, ne insan hakkı, ne hukuk ne yasa tanıyor.

Bütün bunlara karşı çıkacak, ses çıkaracak, harekete geçecek kesimleri öyle bir kuşatıyor ki

kımıldama potansiyeli bulunanları daha baştan etkisizleştirmeye çalışıyor. Her şeye rağmen bir araya gelip eyleme geçen kesimleri ise devletin zor gücü polisle dağıtıyor. Tekel işçilerinin Abdi İpekçi Parkının havuzlarına nasıl döküldüğünü hepimiz anımsarız. Hakları için alanlara çıkan örgütlenen, eylem yapan kesimlerin hepsine aynı muameleyi reva görüyor.

Sağlık alanına ve sağlık emekçilerine yönelik uygulamalarda bunlardan farklı değildir. Şöyle ki;

Sağlık; temel bir insan hakkı olması ve toplumsal olma özelliğinden kaynaklı sürekli politik bir alan olmuştur. Özellikle kapitalizmle birlikte artan çevre ve toplumsal sorunlar sağlığa olan talebi arttırmakla kalmamış alana ilişkin tartışmaları da yoğunlaştırmıştır. Sağlığa olumlu yaklaşım; insanı çevresiyle birlikte değerlendiren, toplumun bir bütün olarak iyi olma durumunu toplumsal bir bakış açısıyla savunarak politik bir yönelim geliştirme çabasını ifade eder. Kapitalizmin sağlığa yaklaşımı ise; sağlık

talebini metaya dönüştürerek sağlığı tüketilmesi gereken olgu olarak görmektir. Sağlığı karmaşık hale getirerek toplumu bilgisiz kılmayı ve bilgisiz halinden yaralanarak sermayenin ve iktidarın bir aracına dönüştürmeyi hedeflemiştir. Yine kapitalizm uyguladığı politikalarla sağlığı kısırlanmış bir talep olarak karşımıza çıkarmış ve büyük oranda da başarmıştır.

Sağlık ihtiyacı ve alanı son yıllarda sadece bir tüketim ilişkisine indirilerek karlı bir alan haline getirilmiştir. Karlı bir alan olarak görülmesinden kaynaklı olarak yönetim ilişkileri işletme mantığı ile yürütülmüştür. Bu yaklaşıma bağlı olarak da istihdam politikası "dönüşüm" adı altında yeniden şekillendirilmektedir. Ekip hizmeti olan sağlık hizmeti hekim merkezli ve katmanlaşmayı (hekim-hemşire-memur-hizmetli-sözleşmeli-taşeron vb.) sürekli olarak geliştiren bir yapıya dönüştürülmüştür.

Buradaki temel amaç katmanlaşma (parçalama) ile yönetmeyi kolaylaştırmadır. Yönetebilmenin en kolay yolu yalnızlaştırma, talepte farklılık yaratma ve muğlaklaştırma, günübirlik düşünme ve bir gelecek tanımlayamama, buna bağlı olarak ortak bir örgütlenme yerine; parçalı, güçsüz yapılarla sorunlarını tartışan, ancak çözüm gücü olamadığı için umudun yitirilmesi geliştirilmektedir.

"Dönüşüm" politikaları ile; SSK hastanelerine ve ilaç fabrikalarına saldırı ve el konulması sürecini aile hekimliği izledi. Üniversite hastanelerinin kadrolarının ele geçirilerek Sağlık Bakanlığına devri ve ardından piyasaya devredilmesinin alt yapısı hazırlandı. Devlet hastanelerinin üniteleri parça parça özel şirketlere verildi. Sadece Sağlık Bakanlığında 125 binden fazla emekçi taşeron firmalar eliyle çalıştırılır oldu. Çalışanlar 657/ A, B, C, Çakılı Sözleşmeli vb. ayrımlara tabi tutularak ve hatta performans dayalı ücret uygulamasıyla aynı işi yapan emekçiler çalıştıkları servise üniteye ve kata göre farklı farklı ücretlendirilerek birbirlerine yabancılaştırılmaya ve birbirlerinin rakibi haline getirilmeye çalışıldı. Öyle ki en az ücret alanla en çok alan arasındaki oran 1/20 ye kadar çıktı. Hiç kuşkusuz şimdi seçim kazanmanın verdiği cesaretle

mecliste bekleyen Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısını gündeme getirerek yasallaştırmaya çalışacaktır.

Sadece Sağlık ve Sosyal Hizmet iş kolunda onbeşten fazla sendika kurulu olmasına rağmen istihdam edilen 500 binden fazla emekçinin 250 bin dolayındaki kesimi örgütlenemedi. Bu sayının 200 binden fazlası ise devlet- hükümet güdümlü yapılarda örgütlü. Böyleyken 2011 Sağlık Bakanlığı verilerine göre 130 bin civarındaki hekimin çok az bir kısmı sendikalarda örgütlüdür. Sendikamız SES'te örgütlü olan hekim sayısı 4500-5000 civarıdır. Bu durum diğer sendikalar açısından da geçerlidir. Sendikal örgütlenme içinde çok az sayıda hekim yer alırken tabip odaları örgütlenmesindeki niceliksel katılım ise; serbest çalışmak için sistemin dayattığı yasal bir zorunluluğun sonucudur. Örgütlenmenin odalar içinde gönüllülükten uzak, kısmen de zorunluluktan kaynaklı gelişmesi yürütülen mücadelenin yeterli olmamasını da beraberinde getirmektedir. Elbetteki mesleki örgütlenmelerine karşı değiliz. Fakat asıl sonuç alıcı tarz sınıf temelli bir örgütlenmedir. Ancak sınıfsal karakterli bir örgütlenme hekimlerin ve tüm sağlık emekçilerinin uğradığı sömürü karşısında durabilir. Yine sağlığa ilişkin olarak tarif edilen genel doğrunun (toplumcu, koruyucu, ücretsiz, ulaşılabilir, nitelikli olması) mücadelesini kazanma şansını yakalayabilir.

Devlet veya hükümet güdümlü sendikaların bu denli örgütlenebilmelerine şaşırılmaması gerekiyor. Emekçilerin atanmaları, nakilleri, izin kullanmaları hep gösterilen bir sendikaya üye olma koşuluna bağlandı. Her türlü unvan ve makam bu koşula bağlandı. Direnenlere akla hayale gelmeyecek baskı ve tacizler uygulandı, sürgün edildi, açığa alındı, krimine edilerek toplumda itibarsızlaştırma, disiplin kurullarında ve mahkemelerde sürdürme yöntemleriyle etkisizleştirilme ve kuşatma altına alınmaya çalışıldı.

Sendikamız her yıl 10 binden fazla yeni üye yapmasına rağmen bu sayı yetki dönemi tutanaklarına ancak 2000 dolaylarında yansiyabiliyorsa bunun altında bu kuşatma ve etkisizleştirme yöntemleri yatmaktadır.

Bütün bu kuşatma ve hak gasplarının önüne ancak birleşik bir mücadele ve direnişle geçilebileceği gerçeği ortadayken iş kolumuzda hemen her meslek grubunun dernek, birlik, oda gibi örgütlenmeleri bulunmaktadır. Ancak bu örgütlerin ortak bir payda ve ortak bir dili yeterince görünür değildir. Bazı meslek dernekleri sadece "Meslek Odası" olmayı bir çözüm olarak görürken, bazıları "Meslek Yasası" olduğunda sorunlarının çözülebileceğini düşünüyorlardı. Bazı meslek mensupları taşeron işçileriyle birlikte olmayı içlerine sindiremiyor, bazı taşeron işçileri ise kadrolu çalışanların kendilerine kötü davrandığından kaynaklı duygusal bir kırıklık içerisindeydiler. Bütün bu sorunların çözümü daha çok bir araya gelmekten, farklıymış gibi görünen sorunların aslında tüm emekçilerinin ortak sorunları olduğunun bilince çıkarılarak ortak paydaların tespitinden geçiyordu.

Tüm bunlar ortak çalışma ve mücadeleye olan ihtiyacı doğurdu. Bu nedenle;

2009 yılının güzünde SES, TTB ve Devrimci Sağlık-İş merkez yöneticileri ve uzmanları olarak Kocaeli'de 2 gün süren bir çalıştay gerçekleştirilerek mevcut durumun tespiti yapıldı. Olanaklarımız, potansiyellerimiz, politikalarımız gözden geçirildi. Ne kadar "Çok Ses" olduğumuz ve nasıl "Tek Yürek" olabileceğimiz uzun uzun konuşulup tartışıldı. Kocaeli güz çalışması hepimiz için güven ve moral kaynağı oldu. Gelecekte birlikte yapacağımız tüm eylem ve etkinlikler için önemli bir enerji kaynağı oldu.

İş kolumuzda örgütlü olan bütün yapılara dört ana talep üzerinden yapılan ortak mücadele çağrısı ardından yapılan toplantılar bizi birbirimize daha da yaklaştırdı. Toplum ve Hekim dergisinin özel sayısı 17 örgüt adına yapılan ortak bildirgenin adı oldu. Sağlık alanında yaşananların asıl mağdurları olan halkın da işin içine katılması, iş kolumuzun manipülasyona çok yatkın olması, halka yönelik özel

bir çalışmanın yapılmasını zorunlu kılmaktaydı. Aralık 2010'da Muğla'da, Şubat 2011'de Diyarbakır'da ve Mart 2011'de Ankara'da yapılan mitingler halka daha kolay ulaşmamızı sağladı. Mitinglere olağanüstü ilgi ve katılımın olması, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçilerine "Birlikten Doğan Gücün" coşkusunu ve enerjisini kattı.

Haksızlığa uğrayan kesimlerden taşeron işçilerinin ve asistan hekimlerin ayağa kalkışı ve taleplerini direnerek kabul ettirmelerinin yarattığı coşku büyük oranda yenilenmiş şube yöneticilerimizde ve diğer örgütlerde 19-20 Nisan'da yapacağımız grevin başarılacağına ipuçlarıydı, işimizin sandığımız kadar da zor olmadığını gösterdi. Artık iş kolumuzda psikolojik üstünlük daha fazla bizdeydi. Bu kadar çok ses artık tek yürek olmalıydı.

19-20 Nisan grevi elbette bir final değildir. Grevin nasıl yapıldığı, hak almaya dönüşebilmesi için içeriğinin nasıl olması gerektiği, nasıl daha uzun sürelerle çıkarılabileceği, aktif katkı sunmayan örgütlerin nasıl eylemin özneleri yapılabileceği gibi üzerinde çalışılması gereken önemli bir deneyimdir. Yukarıda yazılan bölge mitinglerinin yapıldığı dönemde SES'in şube/temsilcilik kongrelerinin olduğu dönemdir. 19-20 Nisan 2011 Grevinin iki gün sonrası da Genel Merkez Genel Kurulunun yapıldığı dönemdir. Bildiğimiz kadarıyla Türkiye sendikal hareketinde kongresinden iki gün önce GREV'e giden tek örgütüz. Şunu söyleyebiliriz; örgütlendiğinde genel kurul süreçleri aynı zamanda gerçek mücadele zeminlerine dönüştürülebilir.

TTB ve SES'in göç yola çıkarken ne kadar önemli araçlar olduğu bir kez daha görüldü. Aynı zamanda bu alanda yer alan örgütlerle ortak hareket etmenin olumlu sonuçlarını da tüm eylem ve etkinliklerimizde gördük. Görevimiz yükselen bu mücadeleyi sonuç alıcı bir sürece evirmektir.